

Kirjoja toisen asteen opiskelijoista

AMMATTIKOULULAISET

Susi Nousiainen, Sara Valta: Se on amisjuttu! Suuri kurpitsa 2026.

Miten saada uusia ystäviä tai säilyttää vanhat? Kuinka puuttua luokkakavereiden kiusaamiseen ja opettajan homofobiaan? Sarjakuvatarinat kertovat ammattikoulua käyvien nuorten elämästä, opinnoista ja kokemuksista. Tarinoiden lomassa on tutkijan etnografisia havaintoja ja kommentteja amisnuorten arjesta sekä asenteista ja ennakkoluuloista heitä kohtaan.

sarjakuva

Anna Paldar: Vapaavyöhyke. WSOY 2025.

Miki opiskelee ensimmäistä vuotta sähköalaa ammattikoulussa. Hän harrastaa koripalloa ja viettää aikaa ystäviensä Peten ja Matun sekä ihastuksensa Aliisan kanssa. Aikuisuus ahdistaa Mikiä, vastuu omasta elämästä pelottaa ja koulussakin on usein rankkaa: luokkakaveri Hasa uhkailee ja on väkivaltainen, ja laitoksesta päässyt Jesse käyttäytyy usein arvaamattomasti. Mikin tilanne pahenee, kun sähkökurssin sijaisena aloittaa epäreilu opettaja, joka ottaa Mikin silmätikukseen.

helppolukuinen

Tuija Takala: Vihreä on hyvä väri. Avain 2025.

17-vuotias Jali ja 16-vuotias Sara kohtaavat toisensa alkuvuodesta Talossa. Talo on kulttuurikeskus, jossa turvallisuusalaa opiskeleva Jali työskentelee vartijana, ja jonka kirjastoon Sara on päässyt TET-harjoitteluun. Jalin ystävän Maken isosisko Milla on Jalin pitkäaikainen ihastus. Nähtyään vihreätukkaisen Saran Jali unohtaa Millan, mutta pettyy pahoin tulkitessaan, ettei Sara olekaan kiinnostunut hänestä. Sara on vielä ysiluokalla ja pohtii tulevaisuuttaan. Hänen paras ystävänsä Amal aikoo lääkäriksi, mutta Sara ei tiedä, mitä opiskelisi. Löytävätkö nuoret toisensa – ja samalla itsensä?

selkokirja

LUKIOLAISET

Ilona Ahti, Daniela Hakulinen: Tytöt tytöt tytöt. Tammi 2025.

Äkkipikainen ja pessimistinen Mimmi käy lukiota eikä usko rakkauteen. Hän työskentelee kauppakeskuksen smoothiebaarissa parhaan ystävänsä, puheliaan ja idealistisen Rönkön kanssa. Rönkö haaveilee satukirjarakkaudesta ja janoaa seksuaalisia kokemuksia, jotka tuntuisivat joltain. Emma on päämäärätietoinen taitoluistelija, jota stressaa epäonnistumiset ja tuleva EM-karsintakisa. Eräänä perjantaina Mimmi ja Emma tapaavat bileissä ja tuntevat voimakasta vetoa toisiinsa.

nuortenromaani

Riikka Ala-Harja: Panssarilasin läpi. Otava 2025.

17-vuotias Joel on lukion kakkosella yhdessä parhaan ystävänsä Kamillan sekä Erikin ja Oliverin kanssa. Kevätlukukauden alkaessa koulussa intoillaan vanhojentansseista, yo-kokeista ja jatko-opiskelupaikoista. Joelia ei kuitenkaan kiinnosta mikään näistä, ei edes vanhojentanssit, jotka hän on luvannut tanssia Kamillan kanssa. Kun Kamilla huomaa, että Joel voi huonosti, hän ehdottaa biisien kirjoittamista. Joel ei todellakaan ole kirjoittajatyyppeä, mutta huomaa pian pyörittelevänsä tekstejä yhä useammin sekä mielessään että puhelimen muistiossa.

nuortenromaani

Mirkka Auvinen: Chibu. Kun silmäripsetkin putosivat. Käsite-Kirjat 2024.

Musiikkia harrastava lukiolaistytty Chibu saa loppukesästä syöpädiagnoosin ja menettää hiuksensa ja silmäripsensä. Peruukki näyttää supikoiralta, mutta sen kanssa on vain opittava elämään. Chibulla on paljon kipuja ja hän käy sairaalassa hoidoissa, mutta poissaolo koulusta ja kaikesta tuntuu kuin koko nuoruus olisi peruutettu! Lohtua tuovat parhaan ystävänsä Sofian sekä Chibun ensirakkauden kirjoittamat kirjeet, niitä toimittavan posteljoonin askelten äänet rappukäytävässä – sekä toive päästä vanhojentansseihin sellistin kanssa.

runokokoelma

Janette Back: Satunnaisten aaltojen teoria. Otava 2026.

18-vuotias Emmi on toteuttanut unelmansa ja lähtenyt vaihtoon Australiaan. Unelmavuosi ei kuitenkaan ole sujunut odotusten mukaisesti, sillä Emmi on jo joutunut vaihtamaan perhettä. Uusi vaihtoperhe vaikuttaa hyvältä, mutta Emmi ei uskalla olla oma itsensä. Ystävien rohkaisemana Emmi päättää kokeilla surffausta ja ajautuu miltei avomerelle, josta hänet pelastaa Atlas Murray, surffauksen junioreiden maailmanmestari.

nuortenromaani

Satu Erra: Tällainen tunne. Tammi 2025.

Emma aloittaa abivuoden taidelukiossa Helsingissä, jonne hän vuosi sitten muutti pohjoisen pikkupaikkakunnalta. Emma rahoittaa asumisensa ja opintonsa siivoamalla aamuisin toimistoja. Lisäksi hän tarkkailee tunteitaan ja haluaa sekä tunnistaa että hallita niitä, jottei tasapaino vain horjuisi. Vakaa ja hyväosainen Joel olisi Emman mielestä täydellinen kumppani, vaikka Emma tunteeikin olonsa ulkopuoliseksi tämän espoolaisen perheen sunnuntailounailla.

nuortenromaani

Daniela Hakulinen: Kittilä Rewind. Tammi 2026.

17-vuotias Joonatan on asunut lähes koko elämänsä äidin kanssa Helsingissä, mutta kun äiti kuolee, muuttaa Joonatan Kittilään etäiseksi jääneen isänsä luokse. Joonatania on aina kiehtonut vanhempien

tarina: he tapasivat Sodankylän elokuvajuhlilla, viettivät kesäyön yhdessä ja rakastuivat, aivan kuten Before Sunrise -elokuvassa. Välit isään lähenevät vähitellen, ja Joonatan oppii, ettei hän tiedäkään menneestä ihan kaikkea. Koulussa Joonatan saa uusia ystäviä, kun Susi, Mouka ja Derek ottavat hänet mukaan moninaiseen ystäväporukkaansa. Yhdessä he taistelevat erilaisuutta vihaavia Raunoja vastaan – ja samalla Joonatan huomaa ihastuvansa muunsukupuoliseen Suteen.

nuortenromaani

Briitta Hepo-oja: Viikatetytär. Otava 2025.

17-vuotiaan Beatan toinen lukiovuosi on alkamassa, ja samaa lukiota käyvät myös paras ystävä Sara sekä pitkäaikainen ihastus Elias. Kesäloma päättyy kuitenkin karulla tavalla, kun Beata löytää huoneestaan synkän huppupäisen hahmon, Kuoleman! Olento kertoo, että Beata on valittu kylän uudeksi Viikatemieheksi ja antaa tälle oman viikatteen. Beatalla on esivanhemmilta periytyneitä yliluonnollisia kykyjä, ja jos viikatetta ei käytä, tulee koko maailma pian tuhoutumaan. Kaiken lisäksi Beatan ensimmäinen niitettävä on kaikista kylän ihmisistä juuri Elias.

nuortenromaani, kauhu

Sanna Isto: Peto. Tammi 2025.

Lahjakas piirtäjä Pixi on kokenut peruskoulussa rankkaa koulukiusaamista ja muuttanut siksi pieneltä paikkakunnalta suurempaan kaupunkiin lukioon. Myös uudessa koulussa kiusataan, mutta tällä kertaa uhrina on Berliinistä muuttanut Johannes. Pixi kiinnostuu Johanneksen ystävästä, rohkeasta Miilasta, joka puolustaa sarvijaakon ja muiden eläinten oikeutta elää niitä kiduttavan poikajoukon edessä. Pixi yrittää välttää huomion kiinnittymistä itseensä eikä siksi puutu kiusaamiseen, mutta Miila ja muut huomaavat hänen taidokkaat piirroksensa.

nuortenromaani

Siri Kolu: Hohtavat. Tammi 2024.

Vuoden yhdessä olleiden lukiolaisten Aniaran eli Anin ja Kaprin elämä muuttuu viikko ennen pitkään odotettua syyslomaa. Perjantaina 14.10. Koivukylän asemalle saapuu hohtava juna ja samalla käynnistyy maapallon viimeinen viikko. Junasta purkautuu valoa hohtavia olentoja, jotka jättävät valokädenjäljen osaan ihmisistä. Ani saa rintaansa jäljen äitinsä ja Ailikki-pikkusiskonsa tavoin, kun taas isää ja Kapria ei merkitä. Merkityt saavat tietää maailmanlopusta ja näkevät jäljet myös muissa, mutta merkitemättömät eivät näe tai tiedä mitään.

nuortenromaani, dystopia

Kirsti Kuronen: Kolme senttiä sekunnissa. Tammi 2025.

18-vuotias lukiolainen Hertta aloittaa kolmannen opiskeluvuoden ja käy tapaamassa sairaalaan joutunutta mummaansa. Mumma kertoo Hertalle historianopettajastaan Leenasta, jonka parina hän oli 15-vuotiaana rusettiluistelussa, ja Hertta tajuaa, että hänellä ja mummalla on yhteinen salaisuus. Hertta on nimittäin myös tykännyt opettajastaan, Naavasta. Naava aloitti matikanopettajan sijaisena

toisen vuoden keväällä, mutta Hertta oli tavannut Naavan jo aiemmin samassa tanssiryhmässä. Kun muiden seurassa Hertalle tulee usein ulkopuolinen ja raskas olo, Naavan kanssa hän tunsii viihtyvänsä ja näkyvänsä.

säeromaani

Aino Leppänen: Luk(i)ossa / Luk(i)ossa tokalla / Luk(i)osta kesälomalla /Luk(i)ossa abina. Myllylahti 2024–2025.

Joosen äiti kuoli, kun Joose oli 8-vuotias, ja siitä lähtien Joose on muuttanut isän töiden perässä paikasta toiseen. Kouluihin ja porukoihin on ollut vaikeaa sopeutua, ja usein häntä on myös kiusattu. Jossain vaiheessa Joose lakkasi yrittämästä ja luottamasta kehenkään. Nyt isä ja Joose ovat muuttaneet pikkupaikkakunnalle Vaalaan, jossa Joose aloittaa lukion. Kun hänet heti ensimmäisenä päivänä kutsutaan mukaan luokkatovereiden porukkaan, Joose ei meinaa uskoa poikien olevan tosissaan. Vähitellen Joose kuitenkin ystävystyy pukuja käyttävien Stinsonien kanssa ja huomaa viihtyvänsä porukassa. Neliosainen sarja seuraa Joosen elämää lukiovuosien ajan.

nuortenromaanisarja

Jenni Multisilta: Kuolleet tytöt eivät tanssi. Myllylahti 2025; Kadonneet tytöt eivät kantele. Myllylahti 2026.

16-vuotias tanssia harrastava Oona on aloittamassa urheilulukion kaukana vanhoista kavereista, sillä hänen perheensä on juuri palannut Oonan lapsuuden kotikaupunkiin, Poriin. Perhe muutti Tampereelle 14 vuotta sitten heti sen jälkeen, kun Oonan lukioikäinen siskopuoli Roosa oli tehnyt itsemurhan. Ensimmäisenä koulupäivänään Oona kuulee järkyttävän tarinan koulussa murhatusta työstä ja ymmärtää pian, että murhan uhri oli Roosa. Samoihin aikoihin menehtyi arveluttavasti myös toinen nuori, Andreas eli Anttu, ja Oona alkaa selvittää kuolemantapauksia yhdessä Kaislan ja muiden uusien ystäviensä kanssa. Sarjan toisessa osassa tutkitaan lukion entisen oppilaan katoamista.

nuortenromaanii, jännitys, trillerisarja (2 osaa ilmestynyt)

Ulla Onerva: Hattaradilemma. Tammi 2025; Karamellikatastrofi. Tammi 2026.

Abisyksyn alkaessa Emma päättää, että menneessä vellominen saa jo riittää. Ex-poikaystävä Aaron jätti Emman vanhojen päivänä. Uuden lukiovuoden kynnyksellä Emma saakin heti muuta mietittävää, kun hän törmää viihdekirjallisuutta lyttävään artikkeliin ja huomaa, ettei äidinkielen kurssin lukulistoilla näy yhtään romanttista teosta. Kaiken lisäksi aloitusbileissä tavattu uusi oppilas Eeli osoittautuu varsinaiseksi romanttisen kirjallisuuden vihaajaksi. Sisuuntunut Emma aloittaa vastatoimet: hän perustaa Oikukkaiden romantikkojen piirin ja alkaa ideoida keinoja romanttisten kirjojen arvostuksen nostamiseksi. Trilogian toisessa osassa päähenkilönä on Emman ystävä Melli.

nuortenromaanii, romantiikka, trilogia (2 osaa ilmestynyt)

Leena Paasio: Meren koskettamat. WSOY 2024.

Syyskuussa 1994 nuori Milla työskentelee Estonialla ja onnistuu pelastumaan uppoavasta laivasta. Milla viedään toipumaan Utön saarelle, jossa hän synnyttää vuosien päästä lapsen, mutta kuolee pian syntymän jälkeen. Millan tytär, 16-vuotias Louna, on asunut koko elämänsä Utössä. Eräänä kesäpäivänä joku on tuonut Lounan äidin haudalle kukkia. Louna ei tiedä isästään mitään ja kiinnostuu kukkien myötä biologisista vanhemmistaan. Lisää pohdittavaa Louna saa tutustuessaan Utössä vieraileviin helsinkiläisiin meripartiolaisiin. Louna päättää lähteä samaan lukioon uusien ystäviensä kanssa ja jatkaa Helsingissä oman tarinansa selvittämistä.

nuortenromaani

Jukka-Pekka Palviainen: Koko pitkä yö. Nokkahiiri 2024.

Lukion ensimmäinen luokka on takana ja kesäloma alkamassa. 17-vuotias Matias on saanut poikkeusluvalla ajokortin, ja vanhemmat ovat luvanneet maksaa suurimman osan käytetystä Volvosta. Kun alla on ensimmäinen oma auto, aikoo Matias ajella koko yön ja jättää päättäjäsibileet väliin. Toiveena olisi tosin saada kyytiin myös Vilma, luokkatoveri ja pitkäaikainen ihastus, jonka kanssa Matias mieluusti viettäisi aikaa ja ajelisi ympäri öistä Raumaa.

nuortenromaani

Annukka Salama: Asioita joista en tiennyt pitäväni. WSOY 2024.

17-vuotias Konstantin Sinclair on luksuskelloistaan tunnetun suvun rikas perijä. Hänen perheensä on juuri muuttanut Helsinkiin ja asuu pappilassa äidin luottamusviran vuoksi. Konstantinin konservatiiviset vanhemmat odottavat pojaltaan paljon, eikä Konstantin ole ehtinyt miettiä omia tunteitaan ja toiveitaan. Kun lukio alkaa, aloittaa uutena oppilaana myös Bostonista palannut 17-vuotias Bee Stark, muunsukupuolinen autismin kirjolla oleva Twitch-striimaaja ja Konstantinin suurin vihollinen alakouluajoilta Tampereelta. Lukuvuosi alkaa Konstantinin ja Been osalta suurella riidalla ja someskandaalilla, ja rangaistukseksi heidät määrätään paritöihin.

nuortenromaani, romantiikka

Salla Simukka: Neljät syntymäpäivät ja yhdet hautajaiset. Tammi 2025.

Lukiolaiset Sara, Elle, Amir ja Eetu ovat olleet ystäviä jo kymmenen vuoden ajan ja juhlivat vuorotellen 18-vuotissyntymäpäiviään. Ensimmäisenä täysi-ikänsä saavuttaa Ellen kanssa seurusteleva Sara, joka on salannut muilta tulevaisuudensuunnitelmansa. Hiljainen Elle jää usein Saran varjoon, mutta löytää vuoden mittaan rohkeutensa. Sateenkaariperheen kasvatti Amir pohtii biologista isäänsä ja seksuaalista suuntautumistaan, ja Eetu alkaa uuden rakkauden myötä kyseenalaistamaan jatko-opintoaikeitaan. Vuosi ei mene yhtään niin kuin nuoret ovat ajatelleet, ja mahtuupa synttärjuhlien joukkoon myös yhdet hautajaiset.

nuortenromaani

Mila Teräs: Iso hyppy. Otava 2024.

17-vuotias lukiolainen Routa asuu köyhissä oloissa kaupungin laidalla ja tuntee olonsa ulkopuoliseksi rikkaiden ja huolettomien opiskelukavereidensa seurassa. Roudan äiti on kuollut syöpään ja isä on työkyvytön. Routa huolehtii, että 9-vuotiaalla siskolla on kenkiä ja alusvaatteita, mutta ruokaa ei hänkään aina pysty hankkimaan. Routa on aina tykännyt tanssia, ja vanhojentansseja opettava Otso huomaa Roudan lahjat. Kun Otso pyytää Roudan ja tämän uuden ystävän Saifin kokeilemaan balettia, avautuu Roudalle yhtäkkiä ihan uusi maailma täynnä iloa, voimaa ja rohkeutta – sekä toivoa!

nuortenromaani

Stefanie Tuurna: Maamaa. Otava 2025.

16-vuotias Akira on puoliksi japanilainen ja hänellä on änkytys. Akira viettää pitkiä aikoja ilman vanhempiaan, sillä isä toimii tulkkina Brysselissä ja äiti on sairaalassa vakavan masennuksen takia. Koulussa on porukka, joka kiusaa oppilaita ja jopa opettajia, ja Akira on joutunut kiusaajien silmätikuksi sekä taustansa että änkytyksensä takia. Isän ehdotuksesta Akira kokeilee juttelua nauhurille ja alkaa purkaa tuntojaan pitkällä pyörälenkeillään. Äänitteillä hän kertoo elämästään, kiusaamisesta ja ulkopuolisuudesta, isovanhemmilta saadusta, hieman häiritsevän tuntuista japanilaisesta daruma-nukesta – sekä orastavasta ystävydestä.

säeromaani

TOISEN ASTEEN JÄLKEEN**Johanna Auranheimo: Pahat tavat. Tammi 2025.**

20-vuotias Oona muuttaa Helsingistä Amsterdamiin ja aloittaa kandiopinnot. Kämppekaverina hänellä on Riia, jonka tyttöystävä jää Suomeen. Vaikka Oona ja Riia ystävästyvät ja lähentyvät, ei Oona pysty kertomaan, mitä hänelle eräillä treffeillä tapahtui: kesken yhdynnän seksikumppani otti kondomin pois. Oona käsittelee traumaansa ja ahdistustaan itsetuhoisin keinoin, mutta uskaltautuu vähitellen Tinderiin. Sieltä löytyy hieman vanhempi, binderiä käyttävä Rumi, joka osaa taustansa vuoksi tukea Oonaa järkyttävän tapahtuman keskellä. Samalla Oonan ja Riian välit etäänntyvät, vaikka he ovatkin ihastuneita toisiinsa.

nuorten aikuisten romaani

Henna Helmi Heinonen: En voi puhua nyt. Tammi 2025.

19-vuotias Miro pääsee ylioppilaaksi eikä tiedä, mitä elämällään tekisi. Mieluiten hän vain pelaisi tai juttelisi toisella paikkakunnalla asuvan Olivian kanssa. Miro asuu kotona äitinsä, isäpuolensa Jannen sekä pikkusiskonsa Kamillan kanssa. Muusikkoisä kuoli kolarissa useita vuosia sitten, eikä tapahtuneesta ole juuri juteltu. Kesäksi Miro menee töihin Jannen pakkausfirmaan ja tekee päivästä toiseen tylsiä varastohommia. Muu aika kuluu pelatessa, uni jää vähäiseksi ja välit Oliviaan sekä perheenjäseniin kärsivät.

nuortenromaani

Laura Liimatainen: Sukellus. S&S 2025.

Ullalla on takanaan pari välivuotta ja yhtä monta pettymystä pääsykokeissa. Hän on hakenut kolmatta kertaa lääkkikseen ja päättää muuttaa pikkupaikkakunnalta Helsinkiin. Ulla aloittaa kesätyöt huvipuiston grillissä ja saa työkaverikseen Noomin, joka on kaikkea, mitä Ulla haluaisi olla: hoikka, tiedostava ja menestynyt. Kotona äiti on vääristänyt Ullan suhteen ruokaan ja ulkonäköön, ja siksi Ulla tarkkailee koko ajan kehoaan ja syömisiään sekä ympäristön reaktioita itseensä. Hän ei voi myöskään uskoa, että Noomi haluaisi hänen ystäväkseen, mutta Noomi on sinnikäs ja kaksikko viettää pian aikaa yhdessä myös töiden ulkopuolella.

nuorten aikuisten romaani

Anne Muhonen: Kuuden kättelyn sääntö. Hertta 2025.

Säeromaanissa 19-vuotiaan askartelukaupassa työskentelevän Pihlan arki mullistuu, kun poikaystävä muuttaa pois parin yhteisestä kodista. Pihlan entinen kumppani on jalkapallofani, mikä innoittaa Pihlaa projektiin: hän päättää testata kuuden kättelyn sääntöä tavoitteenaan päästä tapaamaan exän idoli, Real Madridissa jalkapalloileva Jude Bellingham. Säännön mukaan kaikki maailman ihmiset ovat enintään kuuden kättelyn päässä toisistaan, ja exä on aikoinaan sanonut, että jos Pihla onnistuu todistamaan asian, saa Pihla mitä tahansa. Voisiko Pihla saada poikaystävänsä takaisin?

säeromaani

Laura Suomela: Välivuosisyndrooma. Karisto 2026.

Luovista jutuista tykkäävä 19-vuotias Vieno on hakenut lukion jälkeen Kuvataideakatemiaan, mutta jäänyt ilman opiskelupaikkaa. Edessä on välivuosi, jonka aikana voisi tehdä vaikka mitä! Välivuosi ei kuitenkaan ala lupaavasti, sillä ilman rahaa on vaikea reissata, eikä töitä tahdo löytyä. Lisäksi parhaat ystävät keskittyvät yliopisto-opintoihinsa, ja kotona huolettua työttömäksi jäänyt isä. Sitten Vieno keksii uuden projektin: hän muovailee pienen tyttöhahmon, Penelopen, ja tekee figurille kodin peltirasiaan. Vieno laittaa rasiaan kirjeen, jossa löytäjää kehoitetaan viemään Penelope itselle merkitykselliseen paikkaan ja lähettämään kuva ja perustelut Instagram-tilille.

nuortenromaani

Heli Rantala: Pummi. Avain 2025.

19-vuotias Ahti Lahtinen oli vuosi sitten matkalla Jukolan viestiin, kun hän ajoi kolarin ja hänen selkäytimensä vaurioitui. Ahti ei pysty enää koskaan kävelemään ja käyttää liikkumiseen pyörätuolia. Ahtia masentaa, kun suunnistus metsässä ei enää onnistu, sillä suunnistus oli hänelle enemmän kuin harrastus, oikeastaan koko elämä. Kun Ahdin kaksossisko Alma ja muut ikätoverit suunnittelevat tulevaisuutta, on Ahdin suunta hukassa ja reittisuunnitelma tekemättä. Uutta sisältöä Ahdin elämään löytyy sattumalta festareilta, jossa Ahti tapaa Kukan ja uskaltautuu tämän kutsusta talleille.

nuortenromaani